

ALPÁRI TÖRTÉNET ESMÉNEK, SZERETETTEL

Néhány napja légipostán esküvői meghívót kaptam Angliából, április 18-ra. Ez véletlenül olyan esküvő lesz, hogy sokért nem adnám, ha jelen lehetnék, és az első pillanatban, amikor megkaptam az értesítést, gondoltam, még jókor indulnék el, akár repülőgépen – most az egyszer semmi sem drága. Azóta keresztbe-hosszába megtárgyaltuk az ügyet félelmetesen józan feleségemmel, s végül úgy döntöttünk, hogy mégsem megyek. Már csak azért sem, mert teljesen elfelejtettem, hogy anyósom az április második felét velünk szándékszik tölteni. Igaz, ami igaz, Grencher mamát minden szent évben egyszer látom, és bizony múlik az idő a feje fölött. Hiába, ötvennyolc lesz. (Ő sem titkolja.)

De ha már egyszer így történt, akkor is – ott vagyok vagy itt vagyok, mindegy – én a magamét megteszem, hogy az esküvő fényéhez hozzájáruljak. Neki is fogtam, és néhány oldalon egybegyűjtöttem leleplező adataimat a menyasszony felől, közel hat éve támadt ismeretségünk alapján. Ha feljegyzéseim néhány kellemetlen percet szereznének a vőlegénynek, akihez sosem volt szerencsém, annál jobb. Örömszerzésről itt szó sincs. Inkább oktató jelleggel, készült ez az írás, és épülésre szántam.

1944 áprilisában valami hatvan amerikai önkéntes közt én is az angliai Devonban részesültem angolok által vezetett különleges, inváziós kiképzésben. Most, hogy visszaemlékszem, úgy tetszik, mind a hatvanan eléggé magunknak való alakok voltunk, nem akadt egy se, aki társaságban jól érezte volna magát. Szabad időnk levélírásban telt, és szolgálaton kívül váltott szavaink a véletlenül épp nem használt tintásüveg sorsa felett döntöttek. Ha pedig sem levelet nem írtunk, se foglalkozáson nem voltunk, akkor is külön utakon járt mindegyikünk. Az én utam derűs napokon a kies környék szépségeinek rendszeres felfedezésére vitt. Esős napokon pedig kerestem magamnak egy száraz zugot valahol, és leültem olvasni, néha egy köpésnél nem messzebbre a pingpongasztaltól.

A kiképzés három hétig tartott, és egy csatagos szombati napon ért véget. Úgy volt, hogy még aznap este hét órakor vonatra teszik az osztagot, és Londonba viszik, ahol, a rémhírek szerint, hozzácsapják az egyesített gyalogsági és ejtőernyős hadosztályokhoz, és majd minket vetnek be elsőnek a partraszállás napján. Délután háromra már minden holmimat összepakoltam a katonaládámba, a gázálarctokot is, tele könyvvel, amelyeket még hazulról hoztam. (Magát a gázálarcot néhány héttel ezelőtt kihajítottam a *Mauretania* egyik kabinablakán, abban a biztos tudatban, hogy ha az ellenség mégis gázt használna ellenünk, úgysem bírnám idejében magamra tépni ezt a bűdös vacakot.) Emlékszem még, hogy hosszú ideig álltam a barakkunk végében és néztem ki az ablakon, a vigasztalanul szakadó esőbe. A harci kedv nem tombolt bennem, én legalább nem vettem észre. Hátam mögött bajtársiatlanul percegtek a töltőtollak a tábori posta sok ív levélpapírján. Hirtelen céltalanul sarkon fordultam, magamra kaptam esőkabátomat, kasmírsálamat, fölhúztam a kesztyűmet, sárcipőmet, és föltettem az inváziós sapkámat (amelyről még ma is elmondják, hogy egészen eredeti módon viseltem: más csak a feje tetején, én mind a két fülemen.) Aztán karórám a latrina órájához igazítottam, és nekivágtam a lejtős, macskaköves úton a városnak. A körülöttem csapkodó villámokkal mit sem törődtem. Vagy föl van írva az ember a nagykönyvben, vagy nincs. Bánom is én.

A város szívében, egyszersmind legpocsétásabb terén megálltam egy templom előtt, hogy elolvassam, mi áll a hirdetőablán – részint, mert a feketén-fehérrel szépen kirajzolt számok felkeltették a figyelmemet, másrészt, mert a katonaságnál három éve éltem a hirdetőablák kábulatában. A hirdetmény szerint negyed négykor gyermekénekkari próba lesz. Az órámra

pillantottam, aztán megint a hirdetőtáblára. Egy felrajzszögezett papírlapon azoknak a neve volt olvasható, akik az énekkari próbán megjelenni kötelesek. Ott álltam az esőben, végigolvastam a névsort, aztán beléptem a templomba.

A padsorokban vagy egy tucat felnőtt foglalt helyet, többjük ölében talpával felfelé fordított, gyermek méretű sárcipő. Elmentem mellettük, s a legelső sorban telepedtem le. A dobogón három tömött széksorban helyezkedtek el a gyerekek vagy húszan, legtöbbször lány, koruk hét és tizenhárom közt váltakozott. Karvezetőjük tweedbe öltözött hatalmas asszonyság, éppen arra oktatta őket, hogy éneklés közben jobban tátsák ki a szájukat. Ki hallott már olyan kismadárkáról, kérdezte, amelyik csak fújja, fújja, fújja szívhez szóló danáját, és a csöpp csórért ki se nyitja? Mindjárt kitéstett, hogy olyan madárkáról még senki sem hallott. A gyerekek csak bámulták az asszonyt merev, homályos fényű tekintettel. Azzal folytatta, hogy szeretné, ha minden kis tanítványa átérezné, amit énekel, ne csak a szavakat szajkózná a szájacsokájával. Megadta a hangot a sípján, s a gyerekek, mint rosszul táplált súlyemelő, fölemelték zsoldároskönyvüket.

Zenei kíséret nélkül énekeltek, pontosabban: zenei beavatkozás nélkül, dallamos és érzégekmentes hangon, olyannyira, hogy nálam emelkedettebb szellemű ember kipróbálhatta volna, milyen is a lebegés. A legkisebbek közül egynéhány késleltette ugyan az ütemet, de éppen csak annyira, hogy más, mint a szerző édesanyja, nem talált volna benne hibát. Ezt a zsoldárt még nem hallottam, de erősen reméltem, hogy lesz vagy tíz-tizenkét szakasza.

Míg az éneket hallgattam, végignézttem a gyerekeken, de csak egyikük arcát vettem jobban szemügyre, amelyik a legközelebb ült hozzám, az első sor legszélén. Olyan tizenhároméves-forma kislány volt, a homloka domború, egyenes lenszőke haja éppen hogy befedte a fülét, a tekintetét oly unottan hordozta körül a templomban, hogy már arra gondoltam, a szegleteket olvassa. Hangja határozottan kivált a karénekből, nemcsak azért, mert ő ült legközelebb hozzám. Édesen csengő, biztos szopránja szinte természetesen vezette a kórust. Úgy látszott mégis, hogy a kisasszonyt némiképp untatják tulajdon énekesi képességei, vagy talán az idő álmosította el, vagy a templom – mindenesetre kétszer is megfigyeltem, amint a szakaszok közt ásított. Nagyon jól nevelt ásítások voltak, csukott szájjal, és mégis. Az orrcimpái elárulták.

Amint a zsoldárt befejezték, a karvezető nyomban hosszasan magyarázatba fogott azokról az illetlen emberekről, akik a lábukat és a szájukat nem tudják féken tartani igehirdetés közben. Ebből úgy vettem észre, hogy ha a próbának nem is de az éneklésnek vége, és mielőtt még a tanítónő fülsértő hangja tökéletesen eloszlatna volna a gyerekek énekeinek varázsát, felálltam, s otthagytam a templomot.

Az eső még jobban szakadt. Végigmentem az utcán, s benéztem a Vöröskeresztes Pihenő ablakán, de a katonák, láttam, kettes-hármas sorban tolongtak a kávéspult előtt, s a vastag üvegen át is kihallatszott a pingponglabda kattogása a másik teremből. Átmentem a túlsó oldalra, és egy civil teázóba léptem be, amely üresen fogadott, csupán a középkorú pincéernő nézett rám úgy, mint aki jobban szereti a száraz vendéget. Átázott esőkabátomat a lehető legtapintatosabban lógattam föl az egyik fogásra, aztán leültem, és teát rendeltem fahéjas piritóssal. Először szólaltam meg aznap. Majd átkutattam az összes zsebeimet, még az esőkabátomat is, és összeszedtem egy csomó elévült, de újraolvasható levelet. Egyik a feleségemtől jött, amelyben elmondja, mennyire romlik a kiszolgálás a Schrafft-étteremben, a 88. utcában; a másik az anyósomtól, amelyben arra kér, hogy legyenek oly kedves, és küldjek neki kasmírfonalat, amint „a táborból elszabadulok”.

Még meg sem ittam az első csésze teát, mikor megérkezett az a kisasszony, akit olyan jól megnéztem magamnak az énekkari próbán. A haja csuromvíz volt, mind a két füle karimája kilátszott alóla. Csöpp fiút vezetett kézen fogva, le nem tagadhatta volna, hogy az öccsét. Úgy vette le róla a sapkát, két ujjá közé csippentve, mint valami kísérleti ritkaságot. Sereghajtójuk egy megbízható külsejű asszony volt, fején elázott filckalap – nyilván a nevelőnő. Az énekes

kisasszony már ki is választotta az asztalt, míg a kabátját levetette – az én szempontomból ítélve jól választott, mert vagy négy-öt méterre ült le nevelőnőjével együtt éppen szemben velem. Az ötéves-forma kisfiú azonban nem helyezkedett el olyan könnyen. Kibújt a posztókabátjából, ledobta, aztán, mint afféle született rosszcsont, elkezdte huzigálni-tologatni a székét, ki-be, s fapofával figyelte, sikerül-e felbosszantani nevelőnőjét. A nevelőnő fojtott hangon kiosztott neki két-három parancsot, hogy üljön le, és valami olyasmit, hogy most már ne produkálja magát, de addig nem mászott föl a székre, s nem volt hajlandó a fenekét elhelyezni, amíg a nénje rá nem szólt. De már kapta is a szalvétát, és a fejére borította. Megint a nénjének kellett levenni, és illendően az ölébe teríteni.

Amikor a teát behozták, az énekes kisasszony rajtakapott, hogy belebámulok az asztaltársaságukba. Visszabámult, azzal a szegletolvasó pillantással, aztán hirtelenül finom mosolyt dobott felém. Furcsán sugárzott ez a mosoly, mint a ritka-finom mosolyok is csak néha. Visszamosolyogtam, sokkal kevésbé sugárzón, mert felső ajkammal rejtegetni igyekeztem a szénfekete kincstári próbatömést két metszőfogam között. A következő pillanatban pedig már azt vettem észre, hogy a kisasszony, irigylésre méltó biztonsággal ott áll az asztalomnál. Kockás szőttes ruhát viselt, skótkockásat, ha jól emlékszem. Nagyon tetszett nekem, nem tudom miért, hogy egy fiatal lány skótkockás ruhát visel ilyen szomorú, ilyen jaj de csatakos napon.

– Azt hittem, hogy az amerikaiak utálják a teát – jegyezte meg.

Megjegyzése nem volt olcsó szellemesség, sokkal inkább úgy hangzott, mint valami filozófiai vagy statisztikai megállapítás. Azt feleltem, hogy némelyikünk mást sem iszik, csak teát, s mindjárt meg is hívtam egy csészére.

– Köszönöm – felelte. – Egy röpke pillanatra talán helyet is foglalhatnak.

Felálltam és odahúztam egy széket a számára, szembe velem. Előkelő könnyedséggel helyezkedett el a szék sarkán, kecses, szép tartással. Visszamentem, majdhogynem visszasiettem a helyemre, oly nagy kedvem volt, hogy a beszélgetést folytassam. Mégsem jutott semmi eszembe, amikor leültem. Ismét rámosolyogtam, továbbra is takargatva a szénfekete tömést. Végül megjegyeztem, hogy borzasztó, milyen idő van odakinn.

– Igen, borzasztó – felelte, és hangjából tisztán kiértett, hogy nem barátja a közhelyeknek. Mindkét tenyerét az asztal lapjára helyezte, mint a szellemidézők, aztán marokba kapta, de még láttam tövig rágott körmeit. Katonás kinézésű karórát hordott, akkorát, mint egy hajóskapitány kronométere. A számlapja teljesen elborította vézna csuklóját. – Ott volt az énekkari próbákon – állapította meg tárgyilagosan. – Láttam magát.

Ott voltam csakugyan, válaszoltam, és hozzátettem azt is, hogy a hangja tisztán kihallatszott a kórusból. És hogy szép hangja van, még azt is.

Bólintott. – Tudom. Hivatásos énekesnek készülök.

– Igazán? Operaénekesnek?

– Isten ments! Dzsesszt fogok énekelni a rádióban, és kalapszámra keresem a pénzt. Ha pedig harmincéves leszek, nyugalomba vonulok, és Ohióban fogok élni egy farmon. – Tenyerével megtapogatta csuromvizes fejét. – Ismeri Ohiót?

Elmondtam, hogy csak vonaton utaztam keresztül rajta egynéhányszor, ezért nem ismerem igazán jól. Megkínáltam egy szelet fahéjas piritóssal.

– Köszönöm – utasított el. – Különbösen is csak csipegetni szoktam, mint a madarak.

Nekiláttam egy piritósnak magam, s közben megjegyeztem, hogy vad vidékek is vannak Ohióban.

– Tudom. Egy amerikai már felvilágosított. Maga a tizenegyedik amerikai, akivel találkozom.

Nevelőnöje erősen integetni kezdett, hogy azonnal menjen vissza az asztalukhoz – vagy inkább, hogy hagyja már békén azt a férfit. Vendégem ehelyett nyugodtan elfordította a székét néhány centivel, hogy az asztaluktól várható újabb jelzéseket a hátával fogja fel. – Azt a titkos kiképzőiskolát látogatja, ugyebár, a hegy tetején – érdeklődött hűvösen.

Vele szemben is kötelezett a katonai titok, azt feleltem tehát, hogy egészségi okokból kellett Devonshire-be jönnöm.

– *Ugyan* – intett le –, én sem ma bújtam ki a tojásból.

Nem, erről szó sincs, mondtam. Egy pillanatra belebújtam a teáscsészémbe. Egyszerre észrevettem, hogy ügyelni kezdek a viselkedésemre, s már a széken is merevebben ülök.

– Ahhoz képest, hogy amerikai, egészen értelmesnek látszik – tűnődött vendégem.

Rápirítottam, hogy ez miféle fellengős beszéd, gondolja csak meg jobban, s látni fogja, mennyire nem helyénvaló.

Elpirult, s ezzel rám nézve is kötelezővé tette azt a higgadt társasági modort, melynek szabályait megsértettem.

– Helyesebben – mondta –, akiket én láttam amerikaiakat, azoknak a legtöbbje állat módjára viselkedett. Lökdösik egymást, mindenkit sértegetnek és... Tudja, hogy mit csinált az egyik?

Megráztam a fejem.

– Egyikük üres whiskysüveget dobott be a nagynéném ablakán. Szerencse, hogy az ablak nyitva volt. Maga talán ezt valami nagyon értelmes dolognak tartja?

Nem különösebben, gondoltam, de a véleményem megtartottam magamnak. Csupán annyit mondtam, hogy a világon sok a katona, legtöbbje távol az otthonától, és otthoni körülményeik sem föltétlenül a legjobbak. Ezt pedig, gondolom, mindenki megértheti.

– Lehet – felelte vendégem meggyőződés nélkül. Aztán ismét megtapogatta ázott fejét, és néhány összetapadt tincset megpróbált ráigazítani a fülére. – A hajam csurom víz – állapította meg. – Szörnyű látvány lehetek. – Rám nézett. – Egészen hullámos a hajam, amikor száraz.

– Igen, az így is látszik, csakugyan.

– Göndörnek ugyan nem göndör, de hullámos – mondta. – Nős?

Bólintottam.

Bólintott. – Erős érzelmi szálak fűzik a feleségéhez? Vagy talán bizalmaskodó a kérdés?

Azt feleltem, majd szólok, ha az.

Följebb toltá kezét-csuklóját az asztalon, s még emlékszem, milyen kedvem lett volna valamit tenni azzal a hatalmas vekkerrel a karján – talán azt kellett volna ajánlanom, viselje a dereka körül.

– Nem vagyok különösebben társas lény – mondta s rám nézett, hogy megértem-e, amit mond. Én azonban nem mutattam se értést, se nem-értést. – Pusztán azért jöttem ide az asztalához, mert oly rendkívül magányosnak látszott. Különben rendkívül értelmes arca van.

Igaz, válaszoltam, nagyon magányosnak éreztem magamat, és örülök, hogy ide jött.

– Mostanában tudatosan nevelem magam a részvétre. Nagynéném szerint ugyanis elviselhetetlenül hideg a természetem – közölte, s tenyerével ismét megtapintotta a feje búbját. – A nagynénémmelel élek. Rendkívül kedves asszony. Mióta anyám meghalt, lehetőségeihez mérten mindent megtesz, hogy se Charles, se én semmiben ne lássunk hiányt.

– Ennek örülök.

– Anyám rendkívül intelligens asszony volt. Sok tekintetben határozottan érzéki. – Újult érdeklődéssel pillantott rám. – Mondja, csakugyan olyan elviselhetetlenül hideg a természetem?

– Egyáltalán nem – feleltem. – Sőt, éppen ellenkezőleg. – Aztán bemutatkoztam, s megkérdeztem a nevét.

Habozva válaszolt. – Keresztnevem Esmé. Azt hiszem, egyelőre be is kell érnie ezzel. Nevem ugyanis nemesi név, és nem szeretném, ha meghatódna tőle. Az amerikaiakat általában meghatja az ilyesmi, hiszen tudja.

Nem hinném, hogy meghatódnék, válaszoltam, de ami azt illeti, lehet, hogy egyelőre jobb lesz, ha rangrejtve marad.

Ebben a pillanatban meleg leheletet éreztem a nyakamon. Ahogy megfordultam, hajsál híján összedörgöltem az orromat Esmé kisöccsével. Rám sem hederített, hanem mindjárt a nénjét szólította meg, fülsértő éles hangján: – Miss Megley azt mondja, hogy azonnal gyere, és idd meg a teádat. – Azzal, mint aki dolgát jól végezte, leült néje és énközém, tőlem jobb kézre. Érdeklődően néztem rá. Remekül festett barna shetland nadrágjában, tengerészkek szvetterében, fehér ingben és csíkos nyakkendővel. Két nagy zöld szemével visszabámult. – Miért csókolóznak a filmekben oldalról? – rivallt rám.

– Oldalról? – Ez a kérdés nekem is fejtörést okozott gyerekkoromban. Azt feleltem, hogy nyilván azért, mert a színészeknek nagy az orruk, és nem bírnak előlről.

– Charlesnak hívják – mutatta be Esmé az öccsét. – Korához képest rendkívül értelmes.

– De mekkora nagy zöld szeme van! Igaz, Charles?

Charles gyanúsán nézett rám, mint ahogy kérdésemért nem is várhattam jobbat, aztán fészkelődni kezdett a széken, előre csúszott és lefelé, míg egészen lenn nem volt az asztal alatt, csak a fejét feszítette neki a székek, birkózó-híd-stílusban. – Nem igaz, mert sárga – mondta recsegő hangon, föl a mennyezetnek. Majd fölemelte az abrosz sarkát, és helyes kis fapofájára borította.

– Néha rendkívül értelmes, néha rendkívül buta – mondta Esmé. – Charles, ülj rendesen!

Charles meg sem mozdult. Úgy látszott, lélegzet-visszafojtással próbálkozik.

– Apánk nagyon hiányzik neki. Észak-Afrikában mé-szá-rol-ták le.

Legmélyebb sajnálatomat fejeztem ki.

Esmé bólintott. – Apánk imádta. – Tűnődően rágcsálta a hüvelykujja körmét. – A megszólalásig hasonlít anyámra... már tudniillik Charles. Én meg apámra ütöttem. – Tovább rágcsálta a körmét. – Anyám rendkívül szenvedélyes asszony volt. Extrovertált típus. Apám viszont introvertált. Mindazonáltal, legalábbis a felületen, jó házasságnak látszott. Hogy egészen őszinte legyek, apámnak intellektuálisabb társra lett volna szüksége, mint anyám. Apám ugyanis rendkívül zseniális ember volt.

Feszült figyelemmel vártam a magyarázat folytatását, de hiába. Majd lepillantottam Charlesra, aki most arccal oldalvást feküdt a széken. Mikor látta, hogy ránézek, lehunyta a szemét, álmosan, szendén, és kiöltötte a nyelvét. Hosszát tekintve végtagnak jó lett volna. Azután akkora füttyöt eresztett meg, hogy az én hazámban vad tiltakozásnak beillett volna baseball-mérkőzésen, amiért a bíró nem vesz szemüveget. Az egész teázó szinte belerendült.

Csak Esmé nem. – Hagyd ezt abba – mondta. – Egy amerikaitól látta a büfében, s azóta, ha unatkozik, utánozza. Hagyd abba, mondom, különben mindjárt mész vissza Miss Megley-hez.

Charles kinyitotta nagy zöld szemét, jelül, hogy a fenyegetést tudomásul vette, egyébként nem nagyon izgatta magát. Ismét behunyta a szemét, és tovább pihent, arccal a széken.

Megemlítettem, hogy félretehethé arra az időre – mármint a baseball-füttyöt –, mikor a nemesi rangjával élni kezd. Ha ugyan van rangja neki is.

Esmé hosszan, szinte elmekórtani alapon vizsgálta az arcom. – Elég száraz humora van – állapította meg végül lemondóan. – Apám azt mondta, hogy nekem egyáltalán semmi humorérzékem. Azt is mondta, hogy ilyen humortalanul neki sem lehet vágni az életnek.

Nem vettem le róla a szemem, míg cigarettára gyújtottam, s megjegyeztem, hogy a humorérzéknek nem sok hasznát látja az ember, ha egyszer belekerül a csávéba.

– Apám szerint igenis hasznát látja.

Ez hitvallás volt, nem ellentmondás, így aztán gyorsan módosítottam álláspontomat. Bólintottam és megjegyeztem, hogy édesapja nyilván távlatilag gondolta, én viszont pillanatnyilag. (Ez legalább roppant mélyértelműen hangzott.)

– Charles módfelett nélkülözi – mondta Esmé pillanatnyi hallgatás után. – Módfelett szeretetre méltó ember volt. Sőt, mérhetetlenül csinos is. Nem mintha a külső olyan sokat nyomna a latba. Mindazonáltal. Rendkívül átható tekintete volt, holott az ilyen tekintet nem szokásos velejárója a melegszívűségnek, és a granadirózusságnak.

Bólintottam. Aztán megjegyeztem, hogy ha nem csalódom, édesapja hatalmas szókinccsel rendelkezett.

– Hogyne – helyeselt Esmé. – Hiszen levéltáros volt... persze csupán műkedvelő jelleggel.

Beszélgésünk e pontján türelmetlen érintést, majdhogynem ütést éreztem a felsőkaromon, Charles felől. Hozzá fordultam. Elég tisztességesen ült már a széken, attól eltekintve, hogy egyik térdét maga alá gyűrte. – Hány macska farka kell, hogy az égig érjen? – rivallt rám. – Ez ám a találós kérdés!

Gondterhelten tekintettem a mennyezetre, és hangosan elisméltém a kérdést. Aztán, mint akit fülön fogtak, közöltem Charlesszal, hogy nem tudom.

– Egy is elég, ha jó hosszú! – bömbölte a csattanót.

A válasz legnagyobb tetszésre magánál Charlesnál talált. Majd megfulladt a nevetéstől. Esmé oda is ment mögéje, hátba ütögette, mintha köhögési roham jött volna rá. – Most már elég legyen mondta, azzal visszaült a helyére. – Ezt a találós kérdést elmondja mindenkinek, akivel csak találkozik, és mindannyiszor majd megfullad. Nyáladzani is szokott nevetés közben. Most már aztán elég legyen, légy szíves.

– Kevés ilyen jó találós kérdést hallottam, annyi biztos – állapítottam meg, s közben a lassan-lassan fölépülő Charlesra sandítottam. Bókom jutalmául megint lefelé csúszott a széken, és beborította arcát az abrosz sarkával. Úgy kukucskált ki mögüle, szemében úgy ragyogott a vidámság, mintha még tartogatna a tarsolyában egypár jó találós kérdést.

– Lenne szabad érdeklődnöm, mi volt a foglalkozása, mielőtt a hadseregbe lépett volna – kérdezte Esmé.

Még nem volt szigorú értelemben vett foglalkozásom, feleltem, mert csupán azelőtt egy félévvel fejeztem be az egyetemet, mindenesetre szívesen hízelgek magamnak azzal, hogy hivatásos novellista vagyok.

Udvariasan bólintott. – Megjelenik? – kérdezte.

Jól ismert és mégis kínos kérdés volt, nem szoktam rá csak úgy egykettőre felelni. Elkezdtem magyarázni, hogy az amerikai szerkesztők olyan banda...

– Apám gyönyörűen írt – szakított félbe Esmé. – Jó néhány levelét őrzöm az utókor számára.

Az ötlet kitűnően hangzik, helyeseltem. Véletlenül éppen hatalmas, kronométerféle karórájára pillantottam ismét, és megkérdeztem, vajon ez is az édesapjéé volt-e.

Ünnepélyesen nézett le a csuklójára. – Igen, az övé volt – válaszolta. – Közvetlenül a londoni kiürítés előtt adta nekem, mielőtt Charlesszal együtt vidékre költöztünk volna. – Kezét

társasági biztonsággal vette le az asztalról, és megjegyezte: – Természetesen pusztán *momentóról* van szó. – Azzal másfelé terelte a beszélgetést. – Rendkívüli módon megörvendeztetne, ha egyszer kizárólag a részemre írna egy novellát. Megátalkodott olvasó vagyok.

– Szívesen írnék – feleltem –, ha tudnék. Sajnos, nem vagyok valami nagyon termékeny.

– Nem ragaszkodom hozzá, hogy termékeny novella legyen. Csupán az a fontos, hogy ne legyen gyermekes. – Egy pillanatig elgondolkodott. – Rendkívül kedvelem az alpári történeteket.

– Milyeneket? – kérdeztem előreahajolva.

– Az alpáriakat. Rendkívüli érdeklődéssel viseltetem az alpáriasság iránt.

Szerettem volna tőle további részleteket megtudni, azonban hirtelen Charles csípését éreztem a karomon. Fölszisszentem, s odafordultam hozzá. Ott állt mellettem. – Hány macska farka kell, hogy az égig érjen? – kérdezte, egy csöppet sem barátságosan.

– Egyszer már kérdezted tőle – figyelmeztette Esmé. – Maradj békén, légy szíves.

Charles ügyet sem vetett néjére, hanem rálépett a lábamra, és még egyszer föltekintte a sorsdöntő kérdést. Észrevettem, hogy a nyakkendőjén a bog félrecsúszott. Megigazítottam neki, mélyen belenéztem a szemébe, és mint egy gondolatolvasó, azonnal kitaláltam: – Egy is elég, ha jó hosszú!

Jóformán ki sem mondtam, már visszaszívtam volna. Charles szája tátva maradt. Mintha én téptem volna föl, úgy éreztem. Aztán leszállt a lábamról, és vérig sértve visszamasírozott az asztalukhoz, hátra se nézett.

– Most dühöng – állapította meg Esmé. – Indulatos természet. Anyám hajlott a kényeztetésére. Apám volt az egyetlen, aki nem kényeztette.

Egyre Charlest figyeltem, most hogy leült a helyére, s a csészét két marokra fogva inni kezdte a teáját. Azt reméltem, hogy majdszak megfordul, de nem.

Esmé felállt. – *Il faut que je parte aussi!* – mondta mélyet sóhajtva. – Beszél franciául?

Én is felálltam, sajnálkozón és zavartan. Kezet szorítottunk – a keze csakugyan ideges kéz volt, a tenyere nyirkos. Angolul közöltem vele, mennyire örültem a találkozásnak.

Bólintott. – Gondoltam – mondta. – Koromhoz képest meglehetősen közlékeny vagyok. – Újból megtapintotta a fejét. – Borzasztóan sajnálom, hogy a hajam ilyen állapotban van. Szörnyű látvány lehetek.

– Ugyan! És különben is, kezdenek már visszatérni a hullámai.

Gyorsan megtapintotta a fejét megint. – Gondolja, hogy a közeljövőben eljöhet ide ismét? – kérdezte. – Mi tudnillik minden szombaton itt vagyunk énekkar után.

– Mi sem szolgálna nagyobb örömömre – feleltem –, azonban sajnos csaknem bizonyos, hogy nem lesz rá módom.

– Más szóval, nem nyilatkozhat a hadmozdulatok felől – állapította meg Esmé. Egyáltalában nem úgy állt ott, mint aki indulóban van. Keresztbe rakta a lábát, s a cipője orrát vizsgálgatta. Bemutatónak egyáltalán nem hatott rosszul, mert fehér harisnyát viselt, és a lába, bokája szép volt. Aztán hirtelen fölnézett rám. – Mondja, nem haragudna meg, ha írnék magának – kérdezte, s arcán pirosság látszott. – Leveleim a koromhoz képest rendkívül...

– Nagyon megörvendeztetne. – Ceruzát, papírt vettem elő, felírtam rá a nevemet, rangomat, sorszámomat, tábori postaszámomat.

– Majd én írok először – mondta, mikor a papirozt átvette –, hogy semmiképp ne érezhesse magát kompromittálva. – Ruhája zsebébe tette a címet. – Viszontlátásra – mondta és visszament az asztalához.

---

¹ Nekem is mennem kell.

Még egy teát rendeltem, és tovább figyeltem a két gyereket, míg a bosszús Miss Megley-vel együtt föl nem kerekedtek. Charles haladt a menet élén, és siralmasan sántított, mint akinek az egyik lába jó fél méterrel rövidebb. Rám sem nézett. Miss Megley ment utána, végül Esmé. Integetett. Félig felálltam a székről, úgy integettem vissza. Ez a pillanat furcsa módon elérzékenyített.

Alig egy perccel később Esmé visszajött a teázóba, és a kabátja ujjánál fogva húzta Charlest maga mögött. – Charles egy búcsúcsókot szeretne adni – mondta.

Rögtön letettem a csészémet, és nagyon szépen köszöntem, mégis megkérdeztem, vajon biztos-e ez?

– Biztos – mondta Esmé, nem valami derűsen. Eleresztette Charles kabátja ujját, és erélyesen felém lökte. Charles odajött, arcáról sugárzott a pulykaméreg, és egy nyálasat cuppantott a jobb fülem alá. Miután a parancsot teljesítette, sarkon fordult, és már húzta is a csíkot az ajtó felé, mely keményebb, férfiasabb világba nyílik. Én azonban elkaptam az övét hátul a kabátján, visszahúztam, és megkérdeztem tőle: – Hány macska farka kell, hogy az égig érjen?

Felderült az arca. – Egy is elég, ha jó hosszú – sivitotta és már száguldott is kifelé, mint akire rájött a bolondóra.

Esmé ismét keresztbe tett lábbal állt. – Semmiképpen nem fogja elfelejteni, hogy azt az elbeszélést megírja nekem? – kérdezte. – Nem ragaszkodom hozzá, hogy kizárólag nekem szóljon. De...

Szó sincs róla, hogy elfelejteném, biztosítottam. Igaz ugyan, mondtam, hogy még senki részére nem írtam elbeszélést, viszont úgy látszik, itt a legfőbb ideje, hogy egyszer elkezdjem.

Bólintott. – Írja úgy, hogy rendkívül alpári legyen és megrázó – tanácsolta. – Egyáltalán, ismerős az alpáriság fogalmával?

Nem teljesen, feleltem, mindenesetre kezdem alaposabban megismerni ezt meg azt a formáját mostanában, és igyekezni fogok, hogy a követelményeinek minden tekintetben megfelelhessenek. Kezet szorítottunk.

– Milyen kár, hogy ilyen konszolidált körülmények közt találkoztunk.

– Igen – mondtam –, igazán nagy kár.

– Viszontlátásra – búcsúzott Esmé. – Remélem, hogy képességeinek háborítatlan birtokában tér vissza a háborúból.

Megköszöntem a jó kívánságot, majd néhány búcsúzó után szememmel kikísértem a teázóból. Lassan, tünődően ment kifelé, s a haját tapogatta, száraz-e már.

Most pedig a történet alpári, illetve megrázó része következik, s ennek megfelelően változik a szín. Változnak a szereplők is. Én nem tűnök le a színről, de most álöltözetbe bújok (bizonyos okoknál fogva, amelyeknek magyarázatába nem bocsátkozhatom), még hozzá oly fondorlatos álöltözetbe, hogy a legagyafúrta olvasó sem állapíthatja meg személyazonosságomat.

Mindez éjjel fél tizenegy körül történt a bajorországi Gaufurtban, jó néhány héttel a fegyverszünet megkötése után. X törzsőrmester emeleti szobájában tartózkodott, abban a civil házban, ahová még fegyverszünet előtt szállásolták kilenc más amerikai katonával együtt. Összecsukható kerti széken ült, kis koszos-forma íróasztalnál, előtte valami fűzött amerikai

regény, amelynek olvasásával bajosan, lassan haladt. Benne volt a hiba, nem a regényben. Igaz, hogy a földszinten lakó katonák már előtte lecsaptak a különszolgálattal havonta érkező könyvekre, de X akkor sem boldogult volna jobban, ha a könyvküldeményeket ő fölözheti le. A fiatalembert ugyanis a háború nem hagyta meg képességeinek háborítatlan birtokában, annyira nem, hogy egy órája már háromszor olvasott minden bekezdést, s most a mondatokkal kezdte ugyanezt. Hirtelen becsukta a könyvet. Egy pillanatra ellenzőt formált a kezéből, hogy az asztal fölött lógó meztelen villanykörte bántó, harsány fénye ne zavarja.

Cigarettaát húzott ki az asztalon heverő csomagból, és rágyújtott, miközben az ujjai szépen egyenletesen rángatóztak. Kissé hátradőlt ültében, és nem érezte a szájában gomolygó füst ízét. Már hetek óta egyik cigarettáról a másikra gyújtott. Fogínye a nyelve legapróbb érintésére vérezni kezdett, pedig csaknem szüntelenül próbálgatta – néha órákig is eljátszott ezzel a kis játékkal. Most is fújta a füstöt, és játszott. Aztán hirtelen, és szokás szerint minden átmenet nélkül úgy érezte, mintha az agya kiugrott volna a helyéből, és billegne, mint egy nagy csomag a feje fölött, a poggyásztartóban. Nyomban meg is tette, amit az elmúlt hetekben tenni szokott az egyensúly helyrebillentésére: mindkét kezét erősen a halántékához szorította, és nyomta egy percig. A haja piszkos volt, és nyírás is ráfért volna. Háromszor vagy négyszer megmosta az alatt a két hét alatt, amit a majna-frankfurti kórházban töltött, de a hosszú, poros úton a dzsipen vissza Gaufurtba, megint összekoszolódott. Fegyverszünet vagy nem – Z tizedes, aki érte jött a kórházba, még mindig harciasan vezette a dzsipet, s a szélvédőt ráhajtotta a motorházra. Németországban ezrével állomásoztak új csapatok. A szélvédő harcias lehajtásával Z tizedes éppen azt akarta szemléltetni, hogy nem tartozik közéjük, hogy neki az európai hadszíntér takonypócaihoz semmi köze nincs.

Mikor levette kezét a halántékáról, az íróasztal lapját kezdte bámulni, mely lerakodóhelyül szolgált legalább két tucat olvasatlan levelének, s legalább öt-hat bontatlan csomagjának. Átnyúlt ezen a csödtömegben, s a falnak támasztott könyvek közül egyet maga elé vett. Göbbels írta: *Die Zeit ohne Beispiel*. Egy harmincnyolc éves hajadoné volt, azoknak a lányáé, akik néhány héttel ezelőtt még itt laktak ebben a házban. Kisebb tisztséget viselt a nácik pártjában, ahhoz azonban elég magasat, hogy a hadseregparancs értelmében kihallgatás nélkül letartóztassák. X maga tartóztatta le. Most, aznap, hogy a kórházból visszatért, már harmadszor nyitotta ki ezt a könyvet, s harmadszor olvasta el az előzéklapon látható rövid bejegyzést. Ezt írták oda tintával, németül, apró reménytelenül őszinte kézírással: „Jóságos Isten, pokol ez az élet.” Se magyarázat, se előzmény, semmi. Ezek a szavak, egymagukban az üres oldalon, egymagukban a szoba beteges csendjében a cáfolhatatlan vádirat klasszikus megformulálásának tetszettek. X néhány percig a lapra bámult, s minden erejével azon igyekezett, hogy a vád alól kihúzhassa magát. Aztán felkapott egy ceruzavéget, s nagyobb buzgalommal, mint az utóbbi hetekben bármit is, odaírta a bejegyzés után, angolul: „Atyák és nevelők! Azon töprengök, mi is a pokol. Én azt tartom, hogy a szeretetlenség kínja.” Éppen Dosztojevszkij nevét akarta a bejegyzés alá odakanyarítani, mikor azt látta – s a rémület átjárta egész testét –, hogy amit leírt, csaknem teljesen olvashatatlan. Becsukta a könyvet.

Gyorsan valami mást kapott fel helyette az asztról – bátyja Albanyból írt levelét. Már azelőtt ott hevert az asztalán, hogy a kórházi felvételre jelentkezett volna. Kivette a borítékból, s lelkesedés nélkül elhatározta, hogy végig fogja olvasni, de csak az első oldal közepéig jutott vele. „Most, hogy ennek a k. háborúnak vége, biztosan bőviben vagy az időnek, és igazán összepakolhatnál a srácoknak egypár szuronyt vagy horogkeresztet...” – itt beletört a bicskája. Összetépte, aztán csak bámulta a papírkosárba hullt szeleteket. Csak most vette észre, hogy amatőrfénykép is volt a lapok között. Valakinek a lába valami gyepen – ennyit látott belőle.

Karját az asztalra fektette, arra hajtotta fejét. Tetőtől talpig fáj az egész teste, mintha a fájdalom zónái mind összeköttetésben volnának. Olyan volt, mint a villanyégőkkel kivilágított karácsonyfa – ha az egyik körtével baj van, az áramkör megszakad, és vége.

Az ajtót kopogtatás nélkül kivágták. X felemelte a fejét, megfordította s látta, hogy Z tizedes áll a küszöbön. X vele járt a dzsipen a partraszállás napja óta, s azóta őt hadműveletben vettek részt együtt. A földszinten lakott, és fel szokott jönni X-hez, ha valami rémhírt felszedett, vagy a nyomorával akart kipakolni. Fényképen mutatós, nagy darab, huszonnégy éves fiatalember volt. A háború alatt lefényképezték egy nemzetiszín érzelmű magazin számára a hürtgeni erdőben; – szolgálatkészen állt modellt, mind a két kezében egy-egy pulykával.

– Levélírás? – kérdezte. – Hű a szentségit, gyászolsz? – Jobban szerette a szobában a mennyezetvilágítást.

X megfordult a széken, és amint beljebb tessékelte, figyelmeztette, hogy a kutyára rá ne lépjen.

– Mire?

– Alvinra. Épp ott a lábadnál, Clay. Gyújtsd már föl azt a rohadt villanyt.

Clay kitapogatta a mennyezetvilágítás kapcsolóját, felkattintotta, egy lépéssel átment a köpésnyi, cselédszobaforma helyiségen, és leült az ágy szélére, vendéglátójával szemben. Frissen fésült téglavörös haja még csöpögött a víztől, mert annyi kellett hozzá, hogy a fésű átjárja. A fésű is ott kandikált barátságosan kifelé khakiszínű inge jobb zsebéből, a töltőtolla mellől. A bal zsebe fölött a Gyalogsági Tűzkereszt jelvényét viselte (tulajdonképpen nem lett volna joga hozzá), az Európai Hadszintér szalagját, őt hadműveleti bronzcsillaggal (az egyetlen ezüstcsillag helyett, amely megfelelt volna az öt bronznak), és a Békebeli Szolgálat szalagot. Nagyot sóhajtott. – Mária Jézus! – Oka semmi: kincstári stílus. Egy csomag cigarettát húzott elő az inge zsebéből, kipöccintett egyet; aztán visszatette a csomagot, és rágombolta a zsebet. Rágyújtott és bambán körülbámult a szobában. Tekintete végül a rádióon állapodott meg.

– Hé – mondta. – Pizok jó műsor jön pár perc múlva. Bob Hope meg a többiek.

X új csomag cigarettát bontott, és megjegyezte, hogy épp az imént kapcsolta ki a rádiót.

Clayt nem zavarta ez a megjegyzés. Elmélyülten figyelte X-et, hogyan igyekszik cigarettára gyújtani. – Jézus – kiáltotta a szurkolók izgalmával -, látnád csak azt a szaros kezedet! Öregem, tiszta nyavalyatörős a formád, tudsz róla?

X-nek végre sikerült rágyújtania. Bölintott és elismerte, hogy Claynek olyan szeme van, mint a sasnak.

– Nem vicc, hallod. Majdnem eltaknyoltam, amikor a kórházban megláttalak. Tiszta hullafomád volt. Mennyit fogytál? Hány fontot? Tudsz róla?

– Nem tudok. Kaptál levelet, amíg odavoltam? Mi az újság Lorettáról?

Loretta volt Clay szerelme. Úgy tervezték, hogy az első adandó alkalommal összeházasodnak. Loretta elég rendszeresen írt, levelei a hárompontos felkiáltójelek és a hebrencs állítmányok zivatáros stílusparadicsomából adtak hírt. Clay mind a háború végéig fennhangon olvasta fel X-nek Loretta leveleit, még a legbizalmasabbakat is – pontosabban, annál fentebb hangon, minél bizalmasabb volt a levél. Szokása szerint minden felolvasás után megkérte X-et, fogalmazza meg vagy eressze híg lére a választ, vagy szúrjon bele néhány hatásos francia vagy német szót.

– Ja, tegnap kaptam tőle levelet. Lenn van a szobámban. Majd megmutatom – mondta Clay közömbösen. Az ágy szélén ült, kihúzta magát, visszatartotta a lélegzetét, és hosszú, öblös bőfögést eresztett meg. Visszazötyönt a helyére, arcán csupán részleges meglegedettség látszott. – A hülye bátyja leszere a tengerészettől a csipője miatt – közölte. – Tudod, neki van az a csipője, a hülye állatnak. – Megint főlegyenesedett, s újabb bőfögést próbált, az eredmény azonban nem ütötte meg a mértéket. Az arcán egy pillanatra felvillant az érdeklődés. – Ja,

mielőtt elfelejtem. Holnap ötkor kell felkelnünk, mert Hamburgba vagy valahová kocsin Eisenhower-zubbonyokat faszolunk az egész különítménynek.

X ellenségesen nézegette Clayt, és kijelentette, hogy neki nincs szüksége Eisenhower-zubbonyra.

Clay meglepetten, sőt egy kicsit sértetten bámult rá. – Egész jóképű zubbonyok. Jónak látszanak. Hogyhogy?

– Csak. Mért kell ötkor fölkelnünk? Vége van a háborúnak, vagy mi az isten?!

– Nem is tudom... Ebéd előtt vissza kell érnünk. Valami új űrlapokat kell kitölteni mindenkinek ebéd előtt... Kérdeztem Bullingot, hogy miért nem lehet azt ma este kitölteni, ha már egyszer ott rohadtak azok a francos űrlapok az íróasztalon. De a bűdös állat nem akarja kinyitni a borítékot ma este.

Egy pillanatig néma csöndben utálták Bullingot.

Clay újult, sőt feszültebb érdeklődéssel nézett X-re, mint az előbb. – Hé – szólt –, tudsz róla, hogy a pofádnak ez az egész innenső oldala folyton ugrál?

X tudott róla, és igyekezett arca rángását a kezével elfedni.

Clay egy pillanatig bámulta, aztán lelkesen közölte vele, mint valami kivételesen jó hírt: – Megírtam ám Loretának, hogy idegösszeomlásod van.

– Igazán?

– Meg hát. Állatian érdeklik az ilyen marhaságok. Fő tárgya neki a pszichológia. – Clay cipőstül végignyúlt az ágyon. – Na és, tudod mit mond? Azt mondja, hogy az nem létezik, hogy valaki csak úgy a háborútól lerobban idegileg. Azt mondja, hogy biztos, hogy egész életedben nem voltál egész normális.

X ellenzőt formált a szeme fölé – úgy érezte, belevakul a mennyezetvilágításba -, aztán megállapította, hogy Loretta éleslátása mindig üdítően hatott rá.

Clay rápillantott. – Ide figyelj, te állat – mondta, – Loretta tégedet a seggébe rak pszichológiából, ha arról van szó.

– Lennél olyan kegyes, és levennéd azt a sajtos lábadat az ágyamról? – érdeklődött X.

Clay továbbra is ott nyugtatta a lábát még egypár dacos nem-te-mondod-meg-nekem-hova-tegyem pillanatig, aztán egy lendülettel lerakta a padlóra és fölült. – Már úgyis megyek le. Walker szobájában be van kapcsolva a rádió. – De azért csak nem állt föl az ágyról. – Ja. Épp most meséltem ennek az új marhának, ennek a Bernsteinnak lenn. Emlékszel, amikor Valognes-ba bevonultunk, és azt a kétórás ágyútüzet kaptuk, és arra a rohadt macskára, amelyik fölugrott a motorházra, én meg beleeresztettem egyet, ahogy ott gubbaszkodtunk a tölcserbe? Emlékszel?

– Emlékszem hát... nehogy nekem most megint előlről kezd ez az egész históriát a macskával, Clay! Nem akarok róla hallani, a szentségit!

– Nem, csak azt akarom mondani, hogy megírtam Loretának. Na és az egész pszichológiai évfolyam megvitatta. Ott az előadáson. A professzor meg a többi állat, mind.

– Örvendek, csak nem akarok róla hallani, Clay.

– Nem, de tudod, hogy mit mond Loretta, miért eresztettem bele a macskába? Azt mondja, azért, mert pillanatnyi elmezavar lett úrrá rajtam. Nem vicc. Az ágyúzástól, meg minden.

X az ujjával beletúrt a piszkos hajába, aztán megint ellenzőt formált a szeme fölé. – Nem lett rajtad úrrá semmiféle elmezavar. Csupán a kötelességed teljesítetted. Hősiesen végeztél a kandúrral, mint az minden bajtársadtól elvárható lett volna az adott körülmények között.

Clay gyanakodva nézett rá. – Mi az istent beszélsz te itt össze?

– Az a macska ugyanis kém volt. Rá is kellett, hogy lőjél. Ravasz kis német törpe volt, olcsó szőrmebundában. Ilyenformán sem vadállati módon, sem kegyetlenül, sem aljasul, de még csak...

– A kutya Úristenit! – ordította Clay dühösen. – Hát sohase bírsz komoly lenni?

X-nek hirtelen fölfordult a gyomra, megfordult a széken, és fölkapta a papírkosarat – még épp jókor.

Mikor fölegyenesedett, és ismét a vendége felé fordult, látta, hogy zavartan álldogál félúton az ágy és az ajtó között. X már éppen menteketőzni akart, de aztán meggondolta, és a cigarettájáért nyúlt.

– Gyere le, hallgasd meg Hope-ot a rádióban – ajánlotta Clay. Nem lépett ugyan közelebb, de megpróbálta tartani a barátságos hangot. – Gyere, meglátod, hogy jót fog tenni. Komolyan.

– Menj csak, Clay... Én inkább elbabrállok a bélyeggyűjteményemmel.

– Tényleg? Van bélyeggyűjteményed? Nem is tudtam, hogy...

– Ne hidd, csak vicc.

Clay lassan megindult az ajtó felé. – Később átmehetnénk kocsival Ehstadtba – mondta. – Tánc lesz. Kábé kettőig tart. El akarsz jönni?

– Kösz, nem... Majd inkább körültáncolom a szobát.

– Na jó. Jójcákát. Javulj meg, a szentségit. – Az ajtó becsapódott, aztán nyomban újból kinyílt. – Ja. Bedughatok az ajtó alatt egy levelet, amit Loretának írtam? Hagytam benne helyet valami német marhaságnak. Megcsinálnád?

– Meg, csak most már hagyj békén, a fene egyen.

– Jó – mondta Clay. – Tudod, mit írt anyám? Azt írta, hogy örül, hogy mink ketten az egész háborúban együtt voltunk. Hogy egy dzsipben, meg minden. Azt mondja, hogy amióta együtt járunk a leveleim kezdenek marhára intelligensek lenni.

X felemelte a fejét, ránézett, és nagy erőfeszítés árán kinyögte: – Kösz. Írd meg neki, hogy kösz.

– Meglesz. Jójcákát! – Az ajtó becsapódott, most már végleg.

X sokáig bámulta az ajtót, aztán székestül odafordult az íróasztalhoz, fölemelte táskairógépét a földről. Helyet szorított neki a rendetlen asztallapon, félretolta a nagy halom bontatlan levelet és csomagot. Arra gondolt, ha most régi New York-i barátjának megírna egy levelet, talán javulna valamit a közérzete. A papírt azonban nem sikerült a gépbe fognia, olyan vadul reszketett a keze. Egy darabig lógatta a kezét, aztán újra megpróbálta, végül fogta, és összegyúrta a levélpapírt.

Tudta, hogy ki kellene vinnie a papírkosarat a szobából, mégis inkább rátette a két karját az írógépre, a szemét lehunyva azon pihentette a fejét.

Néhány lüktető perccel később arra lett figyelmes, hogy egy zöld papírba burkolt, bontatlan kis csomagra kancsalít. Nyilván lecsúszott a halom tetejéről, amikor az írógépnak helyet szorított. Látta rajta, hogy többször is újra címezték. A kis csomagnak csak az egyik oldalán vagy három régi tábori számát betűzte ki.

Érdeklődés nélkül bontogatta a csomagot, még a feladót sem nézte meg rajta. Égő gyufával szakította át a zsinórját. Jobban érdekelte, hogyan ég végig a zsinór, egészen a körméig, de aztán mégis kinyitotta.

A dobozban tintával írott rövid levelet talált s alatta valami selyempapirosba burkolt apró tárgyat. Kivette a levelet, és elolvasta.

..... Devon .....

..... út 11. sz.

1944. június 7.

Kedves X őrmester,

remélem, megbocsátja, hogy harmincnyolc napomba került, míg levelezésünket megkezdtem; szolgáljon azonban mentségemül, hogy nagynéném toroki streptococcusban szenvedett, és kis híján elpusztult, illetéknéppen rendkívül sok súlyos kötelezettség háramlott joggal a nyakamba. Mindazonáltal gyakorta gondolok Önre, és az egymás társaságában eltöltött rendkívül kellemes délutánra 1944. április 30-án 3^h 45 és 4^h 15 között, arra az esetre, ha történetesen elfelejtkezett volna.

Az invázió mindnyájunkat lázas izgalommal és nagyrabecsüléssel töltött el, és leghőbb reményünk, hogy hamarosan berekeszteni segítse a háborút, és ezt az életmódot, amelyet enyhén szólva nevetségesnek neveznök. Mind Charles, mind én magam nagyon aggódunk Maga miatt, és merjük remélni, nem volt a Cotentin-félszigetet elsőként megrohamozók közepette. Avagy igen? Kérem, írjon olyan gyorsan, ahogy lehetséges. Feleségét legmelegebben tiszteli

őszinte híve

Esmé

P. S. Vagyok oly bátor és becsatolom karórám, melyet akár tulajdonában tarthat mind a viszály végeztéig. Nem állt módomban megfigyelni, vajon viselt-e órát rövid kapcsolatunk során, ez azonban rendkívül vízhatlan és rázhatlan, sőt több hasonló erénye közt kívánatra a gyaloglás sebességét is rögzíti. Meg vagyok győződve afelől, hogy e nehéz napokban nagyobb hasznát láthatja, mint én valaha is, és mint szerencsés talizmánt tőlem elfogadja.

Charles, akit jelenleg írni és olvasni tanítok, és akiben rendkívül tehetséges kezdőt üdvözlök, az előbb elhangzottakhoz néhány szót kíván hozzátenni. Kérem, írjon mielőbb, amint ideje és hajlama engedi.

HELLÓ HELLÓ HELLÓ HELLÓ HELLÓ,

HELLÓ HELLÓ HELLÓ HELLÓ HELLÓ

SOK PUSZI CHARLES

Hosszú idő telt el, míg X a levelet félretette, s még több időbe telt, míg Esmé apjának karóráját kivette a dobozból. És mikor végre mégis kivette, kiderült, hogy az üvegje útközben eltört. X kíváncsi volt, vajon az óra szerkezete nem sérült-e meg, ahhoz azonban már hiányzott a bátorsága, hogy felhúzza és meghallgassa. Ott ült, és hosszasan tartogatta a kezében. Hirtelen az álmoság csaknem révült érzése lett úrrá rajta.

Az igazán álmos embernek, Esmé, mindig lehet némi esélye, hogy visszajut kép... hogy visszajut képességeinek há-bo-rí-tat-lan bir-to-ká-ba.

(Ford.: Bartos Tibor)